

fi.remissvar@regeringskansliet.se

fi.ofa.dis.remissor@regeringskansliet.se

naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

marika.kurlberg@regeringskansliet.se

Remiss av En inre marknad för digitala tjänster (SOU 2023:39) (Fi2023/02280)

Patent- och registreringsverket, PRV, är myndigheten för immaterialrätt. Vi arbetar med att möjliggöra nya idéer i teknikens och utvecklingens framkant för att stärka Sveriges tillväxt och konkurrenskraft. Vi har ett samlat ansvar för immaterialrätt och för att innovationer ges skydd som patent, design- och varumärke.

PRV vill öka kunskapen om, och förståelsen för, värdet av immateriella tillgångar. Vi vill få företagare, kreatörer och innovatörer att hantera dem på bästa sätt för att förbättra sin verksamhet, lönsamhet och tillväxt på ett hållbart sätt.

PRV har fått möjlighet att yttra sig över ovan angivet betänkande och besvarar remissen utifrån det perspektiv som utgör myndighetens huvudsakliga ansvarsområden.

Sammanfattning av PRV:s synpunkter

Immaterialrättsintrång riskerar att påverka innovation och utveckling och pågår i stor utsträckning på de tjänster som DSA reglerar.

PRV anser inte att utredningen i tillräckligt stor utsträckning har tagit hänsyn till den stora skada som rättighetshavare till immateriella tillgångar drabbas av som en konsekvens av intrång som pågår på de tjänster som omfattas av utredningen. PRV har i tidigare remissvar nämnt behovet men vill återigen understryka vikten av att en stark och kunnig aktör i Sverige bör arbeta med ett helhetsgrepp för att minska och arbeta för att eliminera intrång i företags immateriella tillgångar även digitalt. Immaterialrättsintrång medför också att konsumenter vilseleds och kan skadas av falska varor.

PRV bör vara en behörig myndighet med ett finansierat uppdrag enligt DSA. För framför allt innovativa små och medelstora företag kan pågående systematiska immaterialrättsintrång via de relevanta tjänsterna vara förödande. Att ha en stark aktör som kan bedriva tillsyn för att säkerställa att tjänsteleverantörerna följer DSA är av stor vikt för att stärka innovation och kunskap i Sverige. Det är också viktigt att lovligt material inte slentrianmässigt tas bort.

Allmänna kommentarer

PRV anser över lag att de föreslagna åtgärderna är välavvägda med anledning av SOU 2023:39 En inre marknad för digitala tjänster – kompletteringar och ändringar i svensk rätt genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 200/31/EG (nedan DSA).

PRV har i remissvar 2023-06-19 (AD 411-2023/569) svarat på tidigare utredning SOU 2023:2, En inre marknad för digitala tjänster, ert dnr Fi2023/00943. De ståndpunkter som PRV förde fram i svaret står myndigheten alltjämt bakom.

PRV:s utgångspunkt är att DSA skulle kunna användas för att komma till rätta med intrång i immaterialrättigheter som pågår på de beskrivna tjänsterna. PRV:s kommentar i denna del är att PRV:s kompetens inom immaterialrätt skulle kunna användas som komplement till de myndigheter som föreslås som samordnare och behöriga myndigheter enligt DSA, kompletteringslagen och kompletteringsförordningen. Annars riskerar frågan om omfattande immaterialrättsintrång att inte hanteras tillräckligt, till skada för legitima företag, samhällsekonomin, samhället i stort och synen på Sverige som kunskapsnation och ett föregångsland inom innovation.

PRV välkomnar de roller som tilldelas PTS, Konsumentverket och MPRT, men anser att tillsyn av immaterialrättsområdet inte kommer att tillvaratas med dagens förslag. PRV anser att myndigheten bör tilldelas ett finansierat uppdrag att verka tillsammans med de övriga myndigheterna. Ansvaret för leverantörer som tillhandahåller digitala förmedlingstjänster, med avseende på upphovsrätt, regleras sedan tidigare i DSM-direktivet¹, vilket har implementerats i upphovsrättslagen. I det sammanhanget tilldelades PRV ett uppdrag att förmedla en lista över medlare som är villiga att medla i tvister som avses i lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen) 52(I) § samt tillhandahålla information om sådana tvister.² I och med att DSA även kommer att omfatta övriga immaterialrätter anser PRV att PRV:s nuvarande uppdrag bör utökas till att omfatta övriga immaterialrätter samt kompletteras med ett uppdrag om tillsyn och efterlevandekontroll. På så vis kan PRV bidra till en ökad insikt av immateriella rättigheter för att motverka förfälskningar och olagligt innehåll (konsumentskydd), men också tillvarata att lagligt innehåll inte slentrianmässigt tas bort (yttrandefrihet).

PRV anser att det är motiverat att PRV får ett uppdrag om tillsyn och efterlevandekontroll då det immaterialrättsliga regelverket omfattas av DSA. Därtill har PRV redan erfarenhet av tillsyn och internationellt arbete. Kunskap och erfarenhet från detta uppdrag kan ge ökade insikter till uppdraget om att informera om medling vid sådana tvister som avser samt vara värdefull vid en framtida utvärdering av om ett nationellt tvisteförfarande bör upprättas.

Vid bestämmandet av vad som ska omfattas av DSA har flera immaterialrättsliga lagstiftningar inkluderats. PRV anser att lagen (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar också bör omfattas av DSA. PRV blir allt oftare uppmärksammat på att statliga officiella

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2019/790 av den 17 april 2019 om upphovsrätt och närstående rättigheter på den digitala inre marknaden och om ändring av direktiven 96/9EG och 2001/29EG.

² Förordning (2007:1111) med instruktion för Patent- och registreringsverket instruktion, 2b §.

beteckningar används på internet i syfte att falskeligen skapa en bild av legitimitet för t.ex aktörer på websidor. Lagen innefattar inte något föreläggande som art 9 och 10 avser. Felaktig användning av officiella beteckningar är en typ av brott som kan minska tilliten till Sverige och på sikt vara en del av påverkansaktioner som har verkan på säkerheten, vilket gör även DSA artikel 18 relevant. Lagen är en del av ett kluster av regler som avser att skydda integriteten för vad staten och andra offentliga aktörer står för.³ Lagen är dessvärre föråldrad och behöver en översyn. Generellt sett så synes lagen aldrig ha tillämpats och anmälningar läggs konsekvent ned, enligt kommentarer PRV har tagit del av från aktörer som har anmält brott. I SOU 2013:38 - Vad bör straffas? (s. 526f), föreslogs straffreglerna att ersättas med förbud förenat med vite och skadeståndsregler. Förslagen till ändringar blev inte införda i lagen. PRV delar inte den utredningens slutsatser, utan anser snarare att straffsatsen bör öka. Ageranden i strid mot lagen på tillämpliga tjänster bör således omfattas av DSA. Dessutom bör lagen i sig moderniseras. Som exempel är endast användande i näringsverksamhet straffbart. Flera påverkansaktioner är inte bedrivna i näringsverksamhet och faller nu utanför lagstiftningen. Dessutom är sanktionerna endast böter, vilket kan vara ett starkt skäl till de nedlagda utredningarna.

Utöver tillsynsuppdraget beträffande kollektiv rättighetsförvaltning har PRV idag inget mandat att skapa förelägganden för aktörer att följa immaterialrättslagstiftning. De förelägganden som framgår av immaterialrättslagstiftningen är framför allt informationsförelägganden på yrkande av parter i domstol samt förelägganden i administrativa förfaranden vilka saknar relevans i detta avseende. I vissa andra länder har immaterialrättsmyndigheterna en betydligt mer aktiv roll för att stävja missbruk av immateriella tillgångar.⁴

PRV vill i sammanhanget också nämna artikel 18 som ger tjänsteleverantörer en skyldighet att anmäla brott som ”inbegriper ett hot mot en eller flera människors liv eller säkerhet...”. Av kompletteringsförordningen framgår att Polismyndigheten är rätt aktör att anmäla till. Av ingressen p 56 exemplifieras brotten till övergrepp mot barn, människohandel och terrorism. PRV vill förtydliga att brott mot immaterialrättslagstiftningen också kan utgöra allvarliga risker för människors liv och säkerhet. Exempel som kan ges omfattar mat, dryck och medicin där varumärkesförfalskningar kan leda till direkt farlig konsumtion. Andra produkter kan naturligtvis också innehålla farliga ämnen eller fungera dåligt, vilket kan vara skadligt. Tydliga exempel omfattar säkerhetsprodukter som t.ex. bromsklossar eller reservdelar till maskinell eller elektronisk utrustning som kan allvarligt riskera säkerheten. PRV anser att myndigheten kan vara behjälplig i dessa avseenden.

Om PTS och andra behöriga myndigheter ska granska om artikel 18 följs så önskar PRV ett förtydligande om hur förundersökningssekretessen ska hanteras.

PRV tillstyrker förslagen att skapa en lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster (kompletteringslagen till DSA) och förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en inre marknad för digitala tjänster och till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster (kompletteringsförordningen till DSA). Eftersom benämningen återspeglar den modell som används att komplettera den relevanta EU-förordningen med lag och förordning kan det möjligen

³ Se t.ex. BrB 17:15 och Lag (2016:1122) om skydd för vissa polisiära kännetecken på motorfordon.

⁴ UKIPO kan nämnas som exempel även efter Brexit.

ifrågasättas om inte lagens och förordningens benämningar blir väl långa och omständliga.

Lag (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlor (BBS-lagen) föreslås ändras för att undvika konkurrerande lagstiftning till DSA. PRV tillstyrker ändringen, men önskar samtidigt ett förtydligande om när uppsiktsskyldigheten i 4 § BBS-lagen fortsatt kommer vara tillämplig.

5 § i BBS-lagen innehåller ordet spridning. Sedan NJA 2000 s. 292 har det stått klart att begreppet spridning endast avser fysiska exemplar i upphovsrättslig mening. Sedan lagändring är det korrekta begreppet utifrån ett upphovsrättsligt perspektiv att verk digitalt *överförs* till allmänheten (se 2 § upphovsrättslagen). Även om BBS-lagen inte synes ha använts i någon större utsträckning så anser PRV att 5 § i BBS-lagen bör kompletteras så att även begreppet överföring till allmänheten nämns. Annars riskerar lagen att inte kunna tillämpas.

PRV tillstyrker förslaget till lag om ändring i lag (2002:526) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster.

PRV skulle kunna bidra till upprätthållande av lovligen tjänster om myndigheten tilldelades ett ansvar att stödja PTS avseende att granska upprätthållandet av de skyldigheter som tjänsteleverantörerna har genom DSA. Som exempel kan nämnas artikel 6 p 1.

PRV önskar också ett förtydligande till hur t.ex. artikel 23 om att stänga av aktörer som ofta tillhandahåller material som är uppenbart olagligt, förhåller sig till DSM och dess implementering i upphovsrättslagen.

Upphovsrättslagen 52 j § 2 st. innehåller en hänvisning till 18 § i lagen (2002:256) om elektronisk handel som föreslås upphöra att gälla. Detta stycke bör tas bort i upphovsrättslagen, vilket bör åtgärdas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

I kapitel 9 i utredningen gör utredaren bedömningen att inget organ ska föreslås hantera uppgifter enligt DSA artikel 21.6. PRV anser att det är svårt att vara ett sådant organ som spänner över alla rättsliga fält som omfattas av DSA, men konstaterar att myndigheten skulle kunna ha en roll att spela avseende immaterialrättsfrågor. PRV skulle därmed kunna vara en del av ett sådant organ när immaterialrättsfrågor skulle vara relevanta.

PRV önskar ett förtydligande till de val av regelbrott som kan innebära sanktionsavgift enligt kompletteringslagen 23 §, med hänvisning till DSA artikel 52. Skäl till att brott mot t.ex. artikel 6 undantas framgår inte. Den enda regel som specifikt nämns är artikel 23.1 som inte föreslås omfattas på grund av yttrandefrihetsskäl. Denna lag innehåller skarpa sanktioner och frågan om vilka regelbrott som ska kunna medföra sanktioner framstår inte som tillräckligt utredd.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Peter Strömbäck. I den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Magnus Ahlgren, avdelningschefen Patrik Rönnqvist, juristchefen Åsa Collett och seniora juristen Mats Nordenborg (föredragande) deltagit.

Peter Strömbäck

Mats Nordenborg